



Hoge Raad voor Normalisatie  
Conseil supérieur de Normalisation



# Hoge Raad voor Normalisatie

## Jaarverslag 2018

Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

**Verantwoordelijke uitgever**

Herman Derache  
Voorzitter van de Hoge Raad voor Normalisatie  
Koning Albert II-laan 16  
1000 Brussel

Wettelijk depot: D/2019/2295/07

166-19

## Inhoud

Woord vooraf .....	4
1. Samenstelling van de Hoge Raad voor Normalisatie .....	6
2. Overzicht van de vergaderingen .....	7
3. Advies nr. 16 van 13 december 2018 over het jaarverslag 2017 van het NBN .....	9

## Woord vooraf

In dit jaarverslag blikken we terug op de belangrijkste thema's en gebeurtenissen van het voorbije jaar van de Hoge Raad voor Normalisatie (HRN). Als onafhankelijk adviesorgaan is de HRN verantwoordelijk voor het verstrekken van adviezen over alle aangelegenheden rond het beleid en de ontwikkeling van normalisatie.

Het afgelopen jaar zijn we gezamenlijk weer een aantal stappen verder gekomen. Allereerst heeft de Hoge Raad in 2018 de gelegenheid gekregen om een nieuwe vicevoorzitter te benoemen en daarbij ook de reflectie te maken over de rol van de vicevoorzitter en de wijze waarop die kan worden versterkt. De kwestie van de groep van leden waaruit de vicevoorzitter afkomstig is, werd zonder taboe besproken zonder echter tot de conclusie te komen dat een verandering gepast zou zijn.

Daarnaast heeft een reorganisatie het ook mogelijk gemaakt om ons vorige jaarverslag sneller te kunnen publiceren. Ik hoop de situatie verder te verbeteren met dit en volgende jaarverslagen. Bovendien resulteerde de planning van de sessies in een eerder stadium in de organisatie van 3 plenaire vergaderingen waarin diverse onderwerpen werden behandeld en een elektronische raadpleging plaatsvond.

Deze interne veranderingen hebben de Hoge Raad in staat gesteld om de verloop van de studie naar de impact van prenormalisatieonderzoek, waarvan de uitvoering door de Hoge Raad was aanbevolen, regelmatig te volgen. Eveneens hebben deze veranderingen geleid tot een gedachtewisseling over de mogelijkheden tot verbetering met de FOD Economie, waarvan sommige al worden uitgevoerd door de FOD Economie, het Bureau voor Normalisatie (NBN) en de collectieve centra. De Hoge Raad volgt deze ontwikkelingen op de voet, met name wanneer de definitieve resultaten van deze studie in de eerste helft van 2019 worden gepresenteerd, evenals de bijdragen van de uitgevoerde aanpassingen. Ik ben al heel blij met de bevestiging dat pre-standaardiseringsactiviteiten van collectieve centra een cruciale rol spelen bij de ontwikkeling van normen en bij de overweging van Belgische economische en maatschappelijke belangen bij de uitwerking van de normen in kwestie.

Het gebruik van normen in de regelgeving door de overheid blijft een actueel thema. De publicatie in 2017 van de [gids](#) over dit onderwerp, die het resultaat was van Advies nr. 11 over de toegankelijkheid en afdwingbaarheid ten opzichte van derden van de Belgische normen waarnaar in de regelgeving wordt verwezen, heeft onze besprekingen niet tot een einde gebracht. De Hoge Raad verwelkomde ook een gast, de heer Portalier, directeur *Interne markt en normalisatie* van de Europese federatie Orgalime, die de mogelijke gevolgen van het advies van het Europees Hof van Justitie in de zaak "James Elliott Construction" uiteenzette. De Hoge Raad heeft zich ook gebogen over de positie van de normen in de nieuwe verordeningen over overheidsopdrachten.

Namens de Hoge Raad wil ik mijn waardering uitspreken voor de inspanningen van het NBN en de FOD Economie, die hebben geleid tot de ondertekening van een beheerscontract op 16 januari 2018 waarin de procedures voor de toekenning en het gebruik van de door de FOD Economie aan het NBN betaalde dotatie voor de uitvoering van zijn taken van algemeen belang

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

zijn vastgelegd. Het scheidt met name ruimte voor de uitvoering van een aantal van onze aanbevelingen die in de toekomst aan het NBN worden gericht. De Hoge Raad heeft reeds een eerste effect van deze overeenkomst vastgesteld met de vervroegde publicatie van het jaarverslag 2017 van het NBN. De implementatie van andere aanbevelingen zou reeds worden opgenomen in de jaarlijkse activiteitenprogramma's van het NBN die door de FOD Economie worden goedgekeurd.

Het jaarverslag geeft de HRN de mogelijkheid om het verloop van de werkzaamheden te evalueren en naar aanleiding daarvan zo nodig verbeteringen door te voeren.

Veel leesplezier!

Herman Derache  
Voorzitter van de Hoge Raad voor Normalisatie



A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'D' followed by 'erache' and a horizontal line underneath.

## 1. Samenstelling van de Hoge Raad voor Normalisatie

De samenstelling van de Hoge Raad is bepaald in het Wetboek van economisch recht, artikel VIII.21. Volgens artikel VIII.23 van dit wetboek worden de leden van de Hoge Raad benoemd via ministerieel besluit op voordracht van de betrokken instanties. De voorzitter van de Hoge Raad wordt benoemd door de Koning volgens artikel VIII.22 van het genoemde wetboek.

De gewijzigde samenstelling van de Hoge Raad ziet er als volgt uit:

Voorzitter	Herman Derache	
Ondervoorzitter	Patrick Hendrick	
	<b>Effectieve leden</b>	<b>Plaatsvervangende leden</b>
Vertegenwoordigers van de wetenschappelijke kringen	Martine Wevers Geert De Schutter Patrick Hendrick Piotr Sobieski	Amaryllis Audenaert Peter Van Den Bossche Edouard Rivière Jacqueline Marchand
Vertegenwoordigers van de ondernemingsorganisaties (inclusief kmo's)	Georges Klepfisch Herman Derache Bruno Verbeke Eric Claus Brigitte Delbrouck	Yvette Rogister Raf Van Bulck Dirk De Moor Viviane Camphyn Charlie Tchinda
Vertegenwoordigers van de verbruikersorganisaties	Leen De Cort	Billy Ray Muraille
Vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties	Bruno Melckmans Kris Van Eyck	Maarten Boghaert Laurent Lorthioir
Vertegenwoordigers van de maatschappelijke belangenorganisaties	Valérie Xhonneux	Laurien Spruyt

## 2. Overzicht van de vergaderingen

De Hoge Raad voor Normalisatie is drie keer fysiek bijeengekomen in 2018. De daaropvolgende werkzaamheden gebeurden via elektronische communicatie. De vergaderingen vonden plaats op volgende data:

- 22 februari 2018
- 15 mei 2018
- 11 oktober 2018

Tijdens de vergaderingen boog de Raad zich over diverse thema's waaronder het jaarverslag 2017 van het NBN en de overeenkomst tussen de FOD Economie en het NBN, de aanstelling van de vicevoorzitter; evenals de resultaten van de studie naar de impact van prenormalisatie-onderzoek en het ontwerp van het besluit over de publicatie van de normen.

Het secretariaat van de Hoge Raad heeft het [jaarverslag van 2017 van de NBN](#) aan een diepgaande analyse onderworpen rekening houdend met de vorige adviezen over de jaarverslagen van het NBN. Hieruit kunnen enkele belangrijke bevindingen in aanmerking genomen worden:

- de organisatie van evenementen met het doel nieuwe experts aan te trekken in doelgebieden;
- de co-organisatie met de FOD Economie van een studiedag over het gebruik van normen in de wetgeving;
- de stijging van Belgische experts;
- aandacht voor nieuwe technologieën.

Bepaalde voorstellen voor verbetering die door de Hoge Raad voor Normalisatie waren geformuleerd, zijn echter nog niet uitgevoerd:

- cijfergegevens verstrekken over de verdeling per categorie van de experts in de technische normalisatiecomités (privésector, openbare sector, maatschappelijke actoren).

Op basis van de analyse en de daaropvolgende besprekingen is de Hoge Raad tot een akkoord gekomen over het opstellen van het advies nr. 16 waarin aanbevelingen werden geformuleerd.

Naar aanleiding van overleg van het kabinet over de toekomst van normalisatie werd een [overeenkomst tussen de FOD Economie en het NBN](#) opgesteld en ondertekend. In de overeenkomst worden de rechten en de plichten van beide partijen geformaliseerd. In het verleden moest de dotatie niet in detail verantwoord worden. De overeenkomst maakt het nu echter wel mogelijk om een gedetailleerd overzicht te bekomen en schept zo duidelijkheid over de verwachtingen per dotatie. Wel moet er opgemerkt worden dat een belangrijk deel van de dotatie gebruikt wordt om de lidmaatschappen bij internationale organisaties zoals CEN en ISO te betalen. Jaarlijks vindt er een evaluatie van de uitgevoerde maatregelen plaats.

De te benoemen [vicevoorzitter en het vicevoorzitterschap](#) *an sich* kwamen ook uitgebreid aan bod tijdens de eerste vergadering van 2018. Vooral de enige onduidelijkheid die heerste over de functie van de vicevoorzitter en de aanstellingsperiode van zes jaar waren onderwerp van discussie.

Volgens de in het intern reglement vastgelegde bepalingen moet de vicevoorzitter namelijk deel uitmaken van de academische wereld in de HRN. Er werd daarbij opgemerkt dat de periode van zes jaar voor academici erg lang is. Er is echter een overeenstemming bereikt over een nieuwe periode van aanstelling van voorlopig drie jaar. Wat de invulling van de functie betreft, is geconstateerd dat de werklast afhankelijk is van de dossiers die dienen opgevolgd te worden. De vicevoorzitter kan betrokken worden bij diverse materies en vragen van de Minister, het NBN en de FOD Economie. De Hoge Raad heeft tijdens de tweede vergadering de heer Patrick Hendrick aangewezen als vicevoorzitter.

Een ander element waarop de focus is gelegd in 2018, zijn de resultaten van de studie naar de **impact van prenormalisatie-onderzoek** op de competitiviteit van de Belgische ondernemingen en economie. Deze studie, door de Hoge Raad aan het NBN gevraagd via het advies nr. 14 van 1 september 2017, had als doel om een rapport te bekomen met de meest relevante bevindingen over de input en de invloed van prenormatief onderzoek. De studie, uitgevoerd door een externe consultant, bevestigt het belang van prenormalisatie-onderzoek om het wetenschappelijk en technisch fundament te leggen dat nodig is voor het uitwerken van relevante normen. Tevens draagt prenormalisatie-onderzoek ook bij tot het versterken van de Belgische positie in de commissies. Ten slotte blijken de centra die de onderzoeken ontwikkelen beter in staat om de technische elementen beter te begrijpen en zo hun communicatie naar de leden toe te optimaliseren.

Verder werd ook het ontwerp voor de wijziging van het **koninklijk besluit betreffende de publicatie van normen evenals hun eventuele bekrachtiging** tijdens de laatste vergadering behandeld. Het ontwerp heeft als belangrijkste principe de vereenvoudiging van de publicatie van de normen in België met als streefpunt zo snel mogelijke beschikbaarheid van de normen aan gebruikers met behoud van redelijke deadlines. Om de versnelling van het bestaande systeem te realiseren is de tijd van openbare raadpleging van vijf maanden gereduceerd naar twee maanden. Eveneens werd op Belgisch niveau het concept van co-existentie geïntroduceerd tussen de oude en de nieuwe norm voor maximaal drie jaar met als gevolg dat de ondernemingen de nodige tijd krijgen om zich beter aan te passen.

Tot slot werd de Hoge Raad in verband met de opvolging van de **Europese en internationale ontwikkelingen** op het gebied van normalisatie op de hoogte gehouden van de voornaamste onderwerpen die aan bod gekomen zijn op de vergadering van 18 mei 2018 en 15 oktober 2018 van het comité opgericht bij verordening (EU) 1025/2012 ("Committee on Standards"):

- de nieuwe normalisatiewet in China waarbij er een ontwikkeling is naar minder verplichte normen en ondernemingen aangespoord worden om deel te nemen aan de internationale normalisatie;
- digitale transformatie van de normalisatie;
- potentieel conflict van normen met intellectuele eigendom;
- opheldering over het gratis beschikbaar stellen van normen die verplicht zijn via wetgeving zal gegeven worden door de Europese Commissie door het in kaart brengen van de huidige situatie van het gebruik van verplichte normen in de EU-wetgeving;
- rechtszaak James Elliott Construction.



Op dit laatste punt werd tijdens de vergaderingen wat dieper ingegaan. Volgens de uitspraak in de rechtszaak James Elliott zouden geharmoniseerde normen deel uitmaken van de Europese wetgeving. Die zaak leidt ertoe dat de normen die aan de basis vrijwillig worden toegepast, verplicht kunnen worden. Bovendien zouden er ook belemmeringen voor innovatie en vrije verkeer worden gecreëerd. Dat is een onderwerp van veel discussie op verschillende niveaus en een vertrekpunt van een gedachtewisseling over de toekomst van normalisatie. De directeur van interne markt en normalisatie van de Europese federatie Orgalime werd voor de tweede vergadering uitgenodigd om zijn interpretatie en de zaak voor te stellen.

### 3. Advies nr. 16 van 13 december 2018 over het jaarverslag 2017 van het NBN

Gelet op de wet van 28 februari 2013 tot invoering van het Wetboek van economisch recht, die de bepalingen van de wet van 3 april 2003 betreffende de normalisatie heeft ingetrokken;

Gelet op artikel VIII.19 van voormeld Wetboek tot oprichting bij de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie van een Hoge Raad voor Normalisatie, hierna “de Hoge Raad” genoemd;

Gelet op artikel VIII.17 van voormeld wetboek krachtens hetwelk het NBN ieder jaar tijdens het eerste trimester een verslag van zijn activiteiten betreffende het voorgaande jaar opmaakt; dit verslag wordt aan de minister en de wetgevende Kamers bezorgd;

Gelet op artikel VIII.20 van voormeld wetboek krachtens hetwelk de Hoge Raad als opdracht heeft om, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de minister, adviezen te verstrekken aangaande alle kwesties die betrekking hebben op het beleid en de ontwikkeling van de nationale en internationale normalisatie; in dit verband heeft de Hoge Raad meer bepaald als opdracht om ambtshalve een advies uit te brengen met betrekking tot het jaarverslag van het NBN, vermeld in artikel VIII.17;

Gelet op de overeenkomst die op 16.01.2018 werd ondertekend tussen de FOD Economie en het NBN;

Gelet op de discussies tijdens de vergaderingen van 15.05.2018 en 11.10.2018 en de elektronische raadpleging van 31.10.2018;

Overwegende dat in het hoofdstuk “2017 in cijfers”, het aantal Belgische experten (2637) met 197 eenheden is toegenomen ten opzichte van 2016 (2440) en dat het aantal Belgische commissies met 36 punten is gestegen (van 641 naar 677). Aangezien normalisatie een instrument is dat waarde creëert, niet alleen voor de industrie (groei en jobs), maar ook voor de maatschappij, is een minimale graad van betrokkenheid en deelname van experten van alle betrokken partijen (economische actoren, overheden en maatschappelijke actoren) aangewezen;

Overwegende dat het hoofdstuk “Realisaties van het NBN in 2017” substantieel blijkt te zijn en volgende elementen in het bijzonder vermeldt:

- de normontwikkeling, zowel op nationaal als internationaal vlak;
- de ondersteuning van de sectorale operatoren;
- het gebruik van normen in het hoger onderwijs;

- de toename van het aantal bezoekers van het EDU-portaal;
- de uitbreiding van het aanbod van online toegang tot de normen;
- de gezamenlijke organisatie met de FOD Economie van een evenement en de publicatie van een brochure over het gebruik van normen in wetgeving;
- de versterking van de communicatie;

Overwegende dat bepaalde voorstellen voor verbetering die door de Hoge Raad voor Normalisatie waren geformuleerd, nog niet uitgevoerd zijn;

Overwegende dat de omzet gestegen is met 5,31 % (2.931.208,68 euro tegenover 2.783.346,02 euro in 2016) en dat het boekjaar een positief resultaat vertoont van 226.745,51 euro;

Overwegende dat het quorum niet bereikt is tijdens de vergadering, en er daarom geen beslissing kon worden genomen tijdens de vergadering;

## 4. Advies

De Hoge Raad staat positief tegenover het jaarverslag 2017 van het NBN en:

- apprecieert de inspanningen om de vormgeving ervan te verbeteren;
- stelt de verwezenlijkingen vast van de talrijke acties die aansluiten bij de vorige aanbevelingen van de Hoge Raad en die concretiseren;
- onderstreept de inspanningen van het NBN waarmee het erin is geslaagd om zijn omzet te verhogen en winst te boeken;
- feliciteert het NBN met de constante toename van het aantal bezoekers van het “Edu-Portal” dat studenten in staat stelt om toegang te krijgen tot de normen en zich vertrouwd te maken met het gebruik ervan;
- feliciteert het NBN met de stijging van het aantal Belgische experts in 2017 ten opzichte van 2016 en met de erkenning die zij krijgen. De Hoge Raad vraagt het NBN om in zijn toekomstige jaarverslagen het aandeel te specificeren van de verschillende groepen stakeholders waartoe deze experts behoren (marktdeelnemers, openbare diensten, consumenten-, werknemers- of milieuorganisaties);
- merkt op dat het NBN speciale aandacht besteedt aan nieuwe technologieën, zoals Blockchain;
- feliciteert het NBN met de co-organisatie, samen met de FOD Economie, van een evenement en de publicatie van een gids ten behoeve van de overheden, rond het thema gebruik van normen in de wetgeving;
- spreekt zijn waardering uit voor de publiciteit die aan de prenormalisatie wordt gegeven door de toevoeging aan het jaarverslag van de lijst met lopende prenormalisatiestudies;
- waardeert evenzeer de aandacht die aan de bestaande Normen-Antennes wordt gegeven;
- spoort het NBN aan om zijn inspanningen voor de realisatie van zijn missies voort te zetten.



Vooruitgangstraat 50  
1210 Brussel  
Ondernemingsnummer: 0314.595.348  
<https://economie.fgov.be>